

Új mű épül a Tiszán

3. „Más művel egyenértékűen nem helyettesíthető”

Miért esett a választás éppen Csongrádra? Egy ilyen nagy jelentőségű beruházást minden vidék szívesen venne, hiszen gazdasági pezsdülést, szellemi élnékesítést, számtalan előnyt hoz magával már maga az építkezés is. Nyilvánvaló, hogy a gazdasági számítások voltak perdöntők és a műszaki lehetőségek. A már megépített vízlépcsők helyéhez kellett illeszteni és a tározó megvalósításának optimális helyét kellett figyelembe venni. A hivatalos indoklás azonban pontosabb ennél: „A beruházási javaslat műszaki és gazdasági megfontolások alapján a vízlépcső építését a 254,4 folyamkilométer szelvényben irányozza elő. A vízlépcső építéséhez igénybe veendő terület nagyságát az árvizek által veszélyeztetett és részben a nyári gáttal védett árter, kis részben jelenleg is védett terület”. További részletezés is megérdemel azonban a téma: „A megtermelt vízkészlet csak a Tisza csatornázásába illeszkedő csongrádi vízlépcsővel csatlakozhat el. E szempontok bizonyítják, hogy a csongrádi vízlépcső más művel műszakilag és gazdaságilag egyenértékűen nem helyettesíthető. A csongrádi vízlépcső 81,50 m. Orsz. szintű duzzasztással már lehetővé teszi a kiskörei vízlépcső duzzasztási szintjének 70 cm-es emelését — további 100 millió köbméter víz tározását biztosítva — újabb beruházási költség nélkül”.

Bizonyára megnyugtató ez az inoklás a Csongrád megyeieknek, s leginkább Csongrád városnak, amely komoly hírességhez jut, mint névadó is.

Lássuk a továbbiakban, hogy miként bír majd az ország ezzel a nagy beruházással, s milyen hasznót remél tőle.

Ha figyelembe vesszük, hogy még e'ég friss a minisztertanácsi határozat a nagyberuházás építésének előkészületeire, akkor istudjuk, hogy már maga az előkészítés hosszabb ideje folyik, s így az első „szellemi kapavágástól” számítva, legalább tíz esztendő kell egy ilyen monumentális mű elkészítéséhez. Most 1977-at írunk és a beruházási adatlanon 1983. június 30. szerepel a befejezés dátumaként, majd 1990 a teljes befejezés éve. A kivitelezés költségeit közel 3 és fél milliárd forintban kalkulálják. Ebből a költségvetés nyeregy vízlépcsőt a Tisza Csongrád—Kisköre közötti szakaszának komplex hasznosítására, növeli a térség árvízvédelmi biztonságát, újabb vízparti üdülési lehetőségeket nyert, újabb 150 kilométeren teremt minden évszakban használható vízi utat, s 45 millió köbméter ipari vízszolgáltatást, és 115 millió köbméter mezőgazdasági vízfelhasználást biztosít évente. Külön haszon, min'egy ráadás, hogy a vízlépcső üzemi hídját oly módon építik meg, hogy azt közúti hídként is használni lehessen.

A vízlépcső két ütemben valósul meg. A már jóváhagyott első ütem tartalmazza magát a vízlépcsőt, olyan kivitelben, hogy a távlati duzzasztási szintre e'ëve alkalmas legyen, továbbá a duzzasztási szintnek megfelelő védelemi intézkedéseket az úgynevezett bűgévédelmet. A második ütem az alváz tározó kialakítását, a csongrádi bűkényi csatorna kiépítését és ezen keresztül a nagytöke—székfuti öntözőrendszer vízellátását foglalja magában.

Egy táblázatról pontosan leolvasható a nagy munka részleteinek ütemezése.

Eszerint a felvonulás előkészületei már tartanak és a tényleges felvonulás a vízlépcső építéséhez januárban kezdődik. A duzzasztómű és a hajószilip építéséhez, közvetlen megvalósításához 1980 legelején fognak. A hullámtéri duzzasztómű építésének kezdete 1981 első negyedében lesz idősebb, a hullámtéri és a mederbe épülő művek építésének prognosztizált kezdete 1982 harmadik negyedévé. A parti létesítmények kivitelezése 1980 második negyedében indul. A töltéserősítések ésszerű kezdete 1981 második fele, a szivattyútelepek kivitelezésének megkezdése pedig 1983 elejére esik. A mű teljes befejezése 1990-re várható.

A hatalmas vízi komplexum tervezésével a Vízügyi Tervező Vállalatot bízták meg mint generáltervezőt. Az altervezők között ott találunk Csongrád megyei közreműködőket is, nevezetesen a Csongrád megyei Tervező Vállalatot, mint magasepítési tervezőt és a Szegedi Postaigazgatóságot, amely a mű hírközlési rendszerén dolgozik. Az építés még szélesebb körű mozgósítást követel. A mélyépítési munkákat a vízipítő trótt végzi, a magasepítést a DÉLEP, de közreműködnek a környező vízügyi igazgatóságok is, továbbá az ország több szakipari vállalata.

A csongrádi vízlépcső és a hozzá tartozó csatornák és tározók a természet'alakításnak is nagy műve lesz, mert nemcsak a folyó vízkészletét stabilizálja országunkban, hanem mint lávány is fölemelő lesz és új hangulatokat teremt a tájon. S bár a megvalósulástól időben még messze vagyunk, azért

már megmozgatja a fantáziát, a termelő és a településfejlesztő képzeletet éppúgy, mint a környezetvédelmi szándékokat, vagy a vízisport és az üdülés szervezőit. Min' hogy azonban még a gazdasági megfontolások voltak az e'határozás eredeti ihletői, talán nem árt egy kis figyelemfoklalt arra, hogy ennek a nagy állami beruházásnak a várható hasznára a kisebb gazdasági egységeknek is készülnük kell. Az Országos Vízügyi Hivatal első e'nökhelyettese a közelmúltban egy interjúban fölhlvta a figyelmet egy, a mezőgazdasági üzemekre háruló tennivalóra: a különféle belvízelvezető csatornák megépítésének fontosságára. A MEM most is a meliorációs munkálatokhoz adható állami támogatásokat is ide, a Tisza mellékére koncentrálja, ilymódon tehát a termelőszövetkezetek és állami gazdaságok saját erőfeszítéseiből és a dotációkból meg'ere'methető az az összhang, amely nélkülözhetetlen a csongrádi vízlépcső majdnai éreményességéhez, a nagyberuházás tervezett előnyeinek érvényesüléséhez.

A készülő nagyberuházás nem ad közvetlen, kiszámítható hasznót, senki meg nem mondhatja, mennyivel leszünk gazdagabbak, ha elkészül, s mikor törleszti viszsza a hatalmas befektetéseket. A nélkülözhetetlen dolgok anyagi értéke nem kalkulálható. S egy ilyen nélkülözhetetlen nagy mű születésének lesz részese Csongrád megye a következő dolgoz években.

(Vége.)

Sz. Simon István

Szolidaritási gyűlés

Tegnap, csütörtökön a Ilafias Népfront szegedi első kerületi bizottsága chilei szolidaritási nagygyűlést rendezett a zeneiskola nagyertermében, amelyen a város gyarai, üzemei és társadalmi szervezetei fiatal dolgozóikkal és tagjaikkal képviseltették magukat. Vastarh Györgyi, a KISZ Szeged városi bizottságának titkára mondott beszédet. Arról beszélt, hogy a fasizmus újból és újból feltámad, minden eszközzel megpróbál gátat vetni a társadalmi haladásért folytatott harcnak. Ezért csak a nemzetközi összefogás akadályozhatja meg az imperializmus és korszakisményének tombolását Chilében és bárhol a világban. Erre utalva Luis Corvalánt idézte: A nemzetközi szolidaritás olyan erő, amely képes arra, hogy betörje a börtönök kapuját és kivigja Chile népének szabadságát.

Műanyagprogram

Szerződés-kötés Szegeden

A mappákban a szerződés példányai; a Magyar Nemzeti Bank 150 millió forintos hitelt nyújt a Kenderfőnyő és Szővőipari Vállalatnak. A pénzt olyan beruházásra fordítja, amely „kemény” valutát hoz az országnak.

A szerződést — melynek történetét most ismertetjük — Szabó Sándornak, a megyei pártbizottság titkárának jelenlétében dr. Schiller György, a Magyar Nemzeti Bank hiteltügyi főosztályának igazgatója, Tóth László, a KSZV vezérigazgatója, Káldi Károly, az MNB osztályigazgatója és Marosi János, a KSZV vezérigazgató helyettese látta el kézjeggyel tegnap délelőtt a vállalat szegedi központjában.

Az aláíráskor hangsúlyozta dr. Schiller György: a könynyűipari vállalatok közül a KSZV az első az országban, amely részesül a konvertibilis (minden piacon értékesít-

hető) termékek gyártásáta-mogató népgazdasági hitelből, ez tulajdonképpen a gazdaság-szerkezet átalakítását szolgálja. A vállalat hitelkérelme realis; a bank úgy látja, hogy a beruházás után kedvezően alakulnak majd devizakitermelési mutatóik. Az is mellettük szól, hogy az úgynevezett export-visszatérítéssel lemondtak Ma és a közeljövőben azok a vállalatok ruházhatnak be nagyobb összegeket, amelyek ezt az utat választják, hiszen annak nincs értelme, hogy exportáljunk a költségvetés zsebére. A polietilén és polipropilén termékek iránt van vilápiaci kereslet, a Hungarotex külkereskedelmi vállalat nem véletlenül sürgeti a termelés növelését.

Tóth László vezérigazgató egy fontos dologra mutatott rá: korunkban a világot élelmiszeripari válság jellemzi, ez pedig — miután egyre több élelmiszert, van szükség — kedvez most és a jövőben is az élelmiszeripari csomagolóanyag-gyártásnak. Az itt Szegeden előállított Raschel-zsákok erre is alkalmasak. A másik dolog, ami garancia lehet: a KSZV gyáraiban a technikai-technológiai bázis mellett jelentős szellemi potenciák is vannak.

Marosi János egyebek mellett azt fejtegette, hogy az útnak az emberi feltételei megvannak, a kollektívakon, a gyárakon semmi sem fog múlni...

A bank megítélése szerint jó időben történik minden, akkor, amikor a termékeyártás — úgy mond — felszálló ághban van, a részleges termékváltás más oldalról pedig segít, segíthet megoldani a kenderipar számos gondját. Ahogy tudjuk, a gvar vezetői példának mésszervezték a munkát, a gépek nagy része útban van már Szegedre amire szükség van, hiszen a kölcsönből már jövőre is kell törleszteni.

P. F.

Parlamenti ülésszak előtt

Életformáló vitával

Nemrégiben érdekes per foglalkoztatta az amerikai közvéleményt. Egy 39 éves volt haditengerész feljelentette az University of California Egyetemet, mert száz orvostanhallgató között tizenhat nézerti is felvett, és mint Allan Bake, volt tengerészhadnagy állította, a négerék miatt utasították el az ő, a fehér ember felvételét. A kétlépcsős kaliforniai bíróság, majd az USA Legfelsőbb Bírósága elmarasztalta az egyetemet, és ítéletben kötelezte a felperes felvételére. Annak ellenére, hogy az University érvelése nagy igazságot tartalmazott: a szerencsétlen helyzetben élő faji kisebbségek mind több olyan orvost kívánnak, akik közülük származnak, mert ők megkülönböztetett gondossággal kezelik őket. A Bíróság elmarasztalta a törődnek társaiskkal. A Watergate-ügy óta nem volt olyan jóvita, amely az amerikai közvéleményt ennyire foglalkoztatta, felkavarta volna.

Egy másik amerikai alkotmányi vita tengeri kiváltságok vonaglik évtizedek óta: legyen vagy ne legyen több joga Amerika óceánok, az indiánoknak? A jogbiztosítás ellenzői éppen a személyi jogokra, a demokráciára hivatkoznak, s ugyanezt teszik azok, akik tapsolnak a tengerészhadnagy javára tett bírósági döntésnek. Az egyetemi vitánál azt mondják a demokrácia nevében: még egy szerencsétlen, elmaradt helyzetben levő kisebbség sem jogosult kiemelt segítségre, mert az sérti az emberi egyenlőség jogát. Az indiánok jorhoz juttatása szintén hátránvos helyzetbe hozná az indián rezervátumok területén élő fehér embereket és ez antidemokratikus lenne.

Szenzációk? A demokrácia, az alkotmányosság szenzációi? A lapok szerint valószínűleg, hiszen első oldalas eseményként találták azokat. Számunkra szokatlannak, sőt ismeretlennek azok az alapok, amelyek kiválthatnak nézervitát, indíthatnak olyan hamis hangvételrel, mint az idézett eseteknél az uralkodó nézetek hangvétele: nem lehet a bejba jutott emberekben segíteni, mert az ilyen megartás sérti azok szemléti fogait, akiknek nincs semmi bajuk. Sajátos érvelése is jogi agressziója az egy olyan társadalomnak, ahol

azok a kevesek a hangadók, akiknek „nincs semmi bajuk”. A bajnéküli élethez való alapvető jogukat éppen azáltal garantálják, hogy csínján bánnak e jogosultsárok kiterjesztésével.

A jelenségek lényegemagyarázható olvan statisztikai adatokkal, amelyek nem önmagukban való számok, matematikai bűvészfeladvánvok, hanem témadalmi, politikai töltésű mutatók. A mi társadalmunkban például a többség a hanradó és nyilvánvalóan ezt fejezik ki azok a parlamenti százalékos mutatók, amelyek a 352 képviselő foglalkozásbeli megoszlását jelzik: munkás 44,6 százalék, paraszt 13,6 százalék, értelmiséri 41,5 százalék, egyéb foglalkozású 0,3 százalék. Az olasz parlamentnek jelenleg több mint 900 tagja van: 150 úrvvéd, 8 úrvész, 10 bíró, 171 tanár, 50 újságíró, 36 orvos, 19 mérnök, 130 tisztviselő, 27 vállalkozó, 3 tábormok és mindössze 23 munkás, akik közül 17 a kommunista párt jelöltjeként került a parlamentbe.

Ami pedig a vitákat illeti, aligha kell nyárspolároknak neveznünk magunkat azért, mert örülünk annak, hogy túltutottunk a hatalmas harcok izgalmain, megszavagunk a volt uralkodó osztályok parlamenti manipulációját, s nagy értéknek tartjuk kiérvensúlyozott, megérthetővé tették nélküli belpolitikai életünket, amelyben a békés munka hétköznapi gondjaival foglalkozhatunk. E gondok körül folynak a legnagyobb dialógusok: hogyan lehetne zavarmentesebben előre haladni?

E cikk születésének hetében a háromféle parlamenti eseménysorozat nem jelent különleges állapotot. Az országgyűlés állandó bizottságai a közelgő, a huszonhatodikán kezdődő őszi ülésszakra készülve ma vitatják a napirendre kerülő oktatásügyet, közlekedéspolitikát; megkezdődött egy későbbi ülésszak napirendjére kerülő pénzügyi törvénytervezet állampolgári vitája, s az országgyűlésünk küldöttsége Görögországba utazott parlament tapasztalatcserére.

Ez alkalommal is az alkotó dialógus, az életformáló vita jellemzi majd bizonyára az országgyűlés munkáját. Gondolati, szellemi utközések, mert mindkét napirendi pontnál sokáig, szövevényes a feladatrendszer, s egyáltalán nem mindegy, merre haladunk tovább.

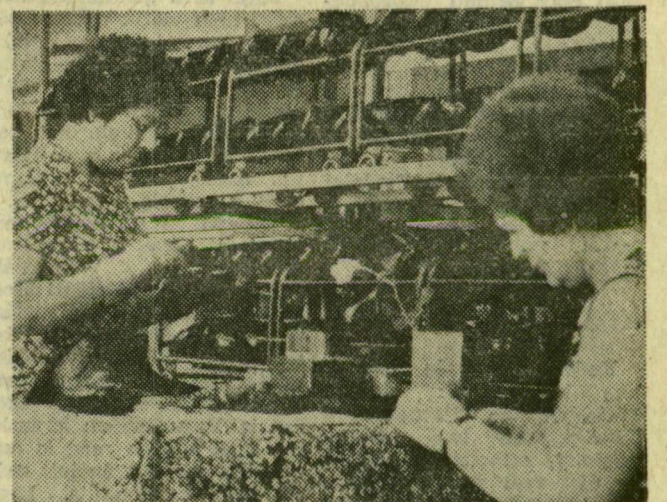
Csak néhány választ kívánó kérdést az oktatásügyi vitával kapcsolatban: van-e túlképzés Magyarországon, vagy nincs? Hogyan lehet a képzést hozzáigazítani a népgazdasági igényekhez, s hogyan lehetne felhozni azzal a szimpla szülői, társadalmi gvakorlattal, hogy felduzzassuk a divatos szakmák létszámát, de más területen kírívó munkaerőhiány borítja fel a munka rendjét? Aliz van olyan állampolgár, akit ne értenének közvetve vagy közvetlenül a válaszok. Amint a közlekedéspolitikai alakításban, alakulásában is milliók érdekeltek.

A szocialista demokrácia fejlődése megalapozta az alkotmányos életet, amely teljes érdeklődéssel fordul a legfontosabb: az ember felé. Ez a minden korábbinál teljesebb humánus jellemzi a hazánkban folyó parlamenti munkát.

S. I.

Cipők bel- és külföldre

Belföldre és exporra összesen 270 ezer pár zárt és nyári férficipőt gvar az idén az Április 4. Cipőipari Szövetkezet. A külföldi partnerek: a Szovjetunió, Franciaország, Belgium, Kanada, NSZK és Líbia. A választék gazdag, évente általában 100 új modellt terveznek és állítanak össze a szövetkezetben. Felvételünk — amelyek a Cserny Mihály utcán üzemben készültek — a cipőgyártás két művelete látható.

A kék zűk, Barkányi Istvanné és Kristó Józsefne, ellenőrzik, hogyan sikerült a festés; a hibákat kijavítják

Karácsonyi Pál talpbéteit szegezi